Foto: Folkets Bio / Helena Molin

STREJKARNA

HANDLING

När en liten grupp tonåringar slår sig ner utanför Sveriges riksdag med handskrivna plakat och kräver klimatåtgärder, tänder de gnistan till vad som ska bli en av de största ungdomsrörelserna i modern tid. Under sju års inspelning följer dokumentären Greta, Isabelle, Sophia, Andreas, Anton, Ell, Simon och flera andra medan de växer upp mitt i demonstrationer, förhandlingar och politiska stormar.

Strejkarna berättar den tidigare oskildrade historien om kollektivet bakom den ungdomsdrivna klimatrörelsen Fridays For Future.

FORM OCH STIL

Filmen är en klassiskt berättad dokumentär där regissören Helena Molin under sju år följde Fridays For Future – från den första demonstrationen 2018 fram till idag. Vi får följa flera av de personer som skapade rörelsen tillsammans med den globala frontfiguren Greta Thunberg.

Berättarstilen växlar mellan fluga-på-väggen-observationer när gruppen träffas och agerar, direkta intervjuer där personerna talar rakt in i kameran, samt inslag från nyheter och sociala medier. Filmen innehåller montagesekvenser där händelser sammanfattas till musik, och musik används genomgående för att förstärka känslor – exempelvis när den läggs på tal samtidigt som filmen klipper till reaktioner hos åhörarna.

Dramaturgin är traditionell med tydlig början, mitt och slut. Filmens huvudkaraktär är inte en enskild person utan kollektivet som helhet. Motkraften utgörs av de politiker, medier och vuxna som inte tar klimatkrisen på allvar, medan hjälparna är kollektivets medlemmar i olika roller och skepnader. Förhoppningsvis blir även de vuxna som ser filmen hjälpare.

SAMTALSTEMAN

Barn vs. Vuxna

I Sverige räknas du som barn fram till du fyller 18 år. Det innebär att du inte kan rösta i politiska val. Du får förlita dig på att vuxna personer röstar fram politiker som kommer ta beslut även för ditt eget bästa. Denna film handlar om en grupp barn som tycker att de vuxna i rummet inte tar de besluten. Speciellt gällande frågan om klimatet och jordens framtid. Så barnen organiserar sig för att få de vuxna att börja ta ett ansvar för sina handlingar. Hela filmen blir ju ett exempel på hur vuxenvärlden kan agera gentemot barn som engagerar sig politiskt och visar att det alltför ofta sker med en nedslående låg förståelse för dess syften och medlemmarnas drivkrafter. Förståsigpåare får stå oemotsagda, medan de som faktiskt strejkar sällan får komma till tals. I denna film får de komma till tal. Vi får höra och följa dessa ungdomar och hur deras engagemang leder till utbrändhet, ångest, sömnbrist och självkritik. Filmen visar på det demokratiska problemet att vi vuxna lägger ett enormt ansvar på barn att driva en politisk fråga framåt som de själva i ett demokratiskt system inte kan driva själva. Att det behövs vuxna som faktiskt bär bördan tillsammans med dem och

Foto: Folkets Bio / Helena Molin

prövar och utmanar våra egna val. Inte lägger ansvaret och hoppet till barnen utan lägger ansvaret på oss själva och våra folkvalda politiker så att barnen kan känna hopp om framtiden. I filmen lyfts flera gånger frustrationen över oss vuxna. Som en av ungdomarna säger: *”Vi vet inte vad vi gör. Men när vi jobbar med vuxna till exempel, när de behöver hjälpa oss med saker. De vet inte heller vad de gör. De vet inte vad de gör. De är nästan på en lägre nivå. Nej, så kan man kanske inte säga. De vet inte heller vad de gör. Och det är ingen som kan komma och säga att: ”Ni vet inte vad ni gör.” Vet du vad du gör? Nej.”*

När de första stora demonstrationerna börjar så pekar man även på att vi vuxna inte gör något och frustrationen rörelsen känner över detta – de säger: *”Det kommer att vara en grej som, om de som är unga om 50 år, kommer att fråga oss: ”Vänta, var det här lagligt när ni växte upp?” Jag tänker att om vi blir många, så många som vi verkligen kan få ut på gatorna, lämna klassrummen, gå ut från skolorna, komma och ansluta sig till oss på gatorna och stå upp emot den här vuxengenerationen, alla våra föräldrar som skiter i allt och inte gör någonting.”*

Efter filmen har en av deltagarna (Ell Jarl) sagt: ***Vi var ett gäng barn som fick ta ett ansvar som ett helt samhälle ska ta.***

Förslag på samtalsfrågor:

- I filmen säger ungdomarna att det inte är rättvist att de måste driva klimatfrågan när de inte ens får rösta. Vems ansvar tycker du att det är att lösa stora samhällsproblem – barnens, de vuxnas, eller båda? Varför?
- Ungdomarna i filmen led av utbrändhet, ångest och sömnbrist på grund av sitt politiska arbete. Tycker du att det är värt priset? Vad bör skolan och vuxna göra för att stödja unga människor som engagerar sig politiskt?
- Vad är din största frustration eller oro för framtiden, och vad skulle du vilja att vuxna gjorde åt det?

AKTIVISM

Filmen visar hur ett fåtal personers engagemang kan växa till en global folkrörelse. Det som började med Gretas ensamstrejk utanför riksdagen 2018 ledde till demonstrationer med 7,8 miljoner deltagare världen över – varav 50 000 enbart

Foto: Folkets Bio / Helena Molin

i Stockholm. Rörelsen fick Greta Thunberg att tala inför EU-kommissionen, FN och ett flertal internationella klimatmöten, och klimatfrågan klättrade högt på den politiska agendan.

Men filmen visar också baksidan: när rapporterna fortsätter att vara nedslående och politiken inte levererar, tappar en del av ungdomarna orken. Vissa börjar ifrågasätta sina tidigare val, andra breddar sitt engagemang till angränsande frågor, och allt fler övergår från sittstrejk utanför riksdagen till mer aktiva demonstrationer och protester.

Att demonstrera är en grundlagsskyddad rättighet i Sverige. Hur vi ser på dessa demonstrationer är väldigt olika. För att exemplifiera från filmen. Så länge barnen bröt mot skollagen genom sittstrejken så var det något som främst drabbade barnen och deras föräldrar. När deras aktioner påverkade även makthavare, företag eller privatpersoner på väg till jobbet så fick dessa demonstrationer mer negativ uppmärksamhet. Kritiska ifrågasättanden från media och ledde även till repressiva ageranden från makten.

En central fråga som löper genom hela filmen är: ***Hur får man med sig andra – särskilt politiker och vuxna – när man ser något som känns självklart och brådskande?***

Filmen innehåller också ett tankeväckande reporterutbyte:
Reporter: Nu har du istället valt att trakassera förtroendevalda politiker inne på riksdagen. Varför går du inte med i ett parti och driver frågorna där istället? **Greta Thunberg:** Det finns inget politiskt parti i dag som agerar i linje med forskningen. **Reporter:** Så du tror inte på demokrati? **Greta Thunberg:** Vi utövar demokrati genom att protestera och genom att använda vår rätt att demonstrera och yttrandefrihet.
Det är värt att notera att aktivism ofta väcker motstånd hos makthavare – särskilt när den börjar störa vardagen. Detsamma gäller historiskt sett många ungdomskulturer och rörelser som äldre generationer inte förstått eller velat acceptera, oavsett om det handlar om musik, sport eller politiskt engagemang. Exempel på sådana rörelser är punkrörelsen, medborgarrörelsen i USA, studentrörelserna på 60-talet, arabiska våren eller Ultras.

Foto: Folkets Bio / Angelica Ruffier

Förslag på samtalsfrågor:

- Var går gränsen mellan laglig protest och civil olydnad – och vem bestämmer den gränsen?
- Kan du komma på exempel på ungdomskulturer eller rörelser som mötts av liknande motstånd från vuxna?
- Hur använder du din yttrandefrihet i vardagen? Vilka rättigheter tar vi för givet?

NYHETSMEDIERNAS ROLL OCH ANSVAR I EN DEMOKRATI

Nyhetsmedia har en central uppgift i en demokrati: att informera allmänheten om omvärlden och att granska makthavare. Denna funktion kallas ofta för mediernas roll som ”tredje statsmakt”. Den omfattar att rapportera nyheter, förklara komplexa händelser och kontrollera beslutsfattare i samhället.

En märklig paradox. I filmen ser vi hur ungdomar i Fridays For Future, särskilt Greta Thunberg, blir hårt granskade av både medier och politiker. Här uppstår en intressant motsägelse: Dessa unga aktivister har ingen formell politisk makt. De får inte rösta i val och uppfattar att vuxengenerationen inte handlar tillräckligt för att lösa de problem de lyfter fram – varken i sitt dagliga liv eller genom sina politiska val.

Paradoxen är att media fokuserar på att granska dessa ungdomar, trots att de saknar makt, samtidigt som politiska beslutsfattare inte granskas på samma sätt. Fridays For Future ställer många kritiska frågor till både politiker och media, men får ofta få svar. Istället förväntas ungdomarna själva försvara och förklara sin aktivism.

Foto: Folkets Bio / Helena Molin

Förslag på samtalsfrågor:

- Vad är paradoxen? Varför är det märkligt att media granskar ungdomar i Fridays For Future hårt när dessa ungdomar inte har formell politisk makt, medan politiker – som faktiskt fattar besluten – inte granskas på samma sätt?
- Vem bör media granska? Media bör granska makthavare. Vem har verklig makt – en 16-årig klimataktivist eller en politiker? Vem bör media fokusera på att granska, och varför?
- Är det rättvist? Tycker du att det är rättvist att ungdomar måste försvara och förklara sin aktivism när de inte ens får rösta i val? Vad borde media göra annorlunda?

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

På senare år har Fridays For Future fått kritik för att engagera sig i frågor utanför klimatet, till exempel konflikten i Gaza och antikapitalism. Det är en konflikt som ungdomarna själva diskuterar öppet i filmen:

Reporter: Du missbrukar klimatrörelsen när du tar ställning i den här frågan. **Greta Thunberg:** Vi är väldigt tydliga med vad vi stöder. Vi stöder rättvisa – och det är vad klimataktivism handlar om. Att vi står upp för människor och planeten.

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna antogs 1948 och slår fast vilka rättigheter alla människor har. Klimatförändringarna utgör ett direkt hot mot flera av dessa rättigheter: rätten till liv, hälsa, mat, vatten och bostad. Inom rörelsen drar en del medlemmar paralleller till andra rättighetsfrågor, vilket skapar intern oenighet.

I Sverige har barnkonventionen numera ställning som lag, vilket innebär att barnets bästa ska vägas in i alla beslut. Det väcker en relevant fråga i filmens sammanhang: tar de vuxna och politikerna tillräckligt ansvar för barnens framtid när det gäller klimatet?

Förslag på samtalsfrågor:

- Tycker du att en klimatrörelse bör hålla sig strikt till klimatfrågor, eller är det rimligt att koppla ihop olika rättighetsfrågor?
- Vad säger barnkonventionen om vuxnas ansvar – och hur förhåller sig det till klimatpolitiken?

KLIMATET

Filmen presenterar inte klimatfakta i form av diagram och statistik. Budskapet förmedlas i stället genom ungdomarnas egna ord och reflektioner. Utgångspunkten är densamma som för Fridays For Future: klimatförändringarna är ett faktum, vi måste bromsa dem för att kommande generationer ska ha en levbar planet, och vi måste följa vetenskapens rekommendationer för att hålla uppvärmningen under 1,5 grader i enlighet med Parisavtalet.

Förslag på samtalsfrågor:

- Vad tycker du om Gretas brandlarms-liknelse? Är den träffande eller missvisande?
- Varför tror du att klimatfrågan har blivit politiskt polariserad trots att forskningen pekar åt samma håll?

MEDIER OCH UNGAS VÄLMÅENDE

Många vuxna och politiker hävdar att sociala medier är skadliga för unga. Ungdomarna i filmen använder visserligen digitala verktyg, men de gör också mycket tillsammans utan mobiler: de håller möten, spelar spel, campar och demonstrerar. Samtidigt är det just tack vare sociala medier som Fridays For Future kan spridas över hela världen och bli en viral rörelse.

Filmen erbjuder ett intressant perspektiv på den pågående debatten om sociala medier och unga. Politiker och vuxna vill ofta reglera ungas skärmanvändning – med argument om beroende, utanförskap och psykisk ohälsa. Men filmen lyfter frågan: de 7,8 miljoner unga som engagerade sig i rörelsen mår dåligt och oroar sig för sin framtid på grund av klimatkrisen – varför skapas det inte lika tydliga lagar och regler för att möta den oron?

Några av filmens starkaste citat:

”När dina barn satte igång brandlarmet gick du ut, tittade och kände på luften. Du sa: ja, huset brinner faktiskt. Det var inget falskt alarm. Men sedan gick du in igen, åt upp din middag, tittade på din film och gick och lade dig utan att ens ringa brandkåren.” – Greta Thunberg

”Det är människor som dör just nu av den här krisen. Och vi pratar om att vi inte vill göra små uppoffringar för att det är obekvämt i vardagen. Det gör mig så rädd – att jag lever i ett samhälle som värderar sin egen bekvämlighet så mycket högre än liv.” – Ell Jarl

”Jag är så himla trött på att klimatet ska vara en höger- och vänsterfråga. Forskningen ser precis likadan ut oavsett. Utsläppen ska ner. Konsekvensen är densamma.” – Anton Örtell

Förslag på samtalsfrågor till klassen:

- På vilket sätt använder ungdomarna i filmen sociala medier – och vad gör de utan dem? Vilka är positiva respektive negativa aspekterna av sociala medier som lyfts i filmen?
- De 7,8 miljoner unga som engagerade sig i rörelsen mår dåligt och oroar sig för sin framtid på grund av klimatkrisen – varför skapas det inte lika tydliga lagar och regler för att möta den oron?
- Är regleringen av t.ex. mobiler och sociala medier för unga ytterligare ett exempel på en vuxengeneration som inte förstår dagens unga?

VAD HÄNDER SEDAN?

Filmen avslutas med en av ungdomarna som säger:
”Varje person, oavsett hur liten den känner sig, har lika mycket makt. Och tillsammans är det vi som är samhället. Det är vi som bestämmer vad vi ska göra. Vi kan välja en annan väg – bara vi säger: vi vill inte mer.” – Ell Jarl

Men filmen döljer inte att vägen dit är tung. En av ungdomarna säger:
”Det har blivit för tungt och jag orkar inte längre känna eller vara hoppfull. Hopp är handling – och vet man inte vad man ska göra, kan man inte heller agera. Då är det svårt att ha hopp. Jag har gett upp.” – Ell Jarl

Foto: Folkets Bio / Helena Molin

Det är ett viktigt budskap att ta med in i klassrummet: klimatångest är verklig och vanlig bland unga idag. Samtidigt erbjuder filmen ett långsiktigt perspektiv – de unga i filmen kommer själva att bli vuxna, utbilda sig, engagera sig och rösta. Som de säger: det är de som är samhället.

Förslag på samtalsfrågor:

- Hur påverkar klimatångest unga idag – och vad kan skolan göra?
- Känner du igen dig i känslan av hopplöshet, eller ser du det annorlunda?
- Vad tror du att du själv kan göra – litet eller stort?

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Medverkande . . . . . Greta Thunberg
. . . . . Isabelle Axelsson
. . . . . Sophia Axelsson
. . . . . Anton Örtell
. . . . . Andreas Magnusson
. . . . . Ell Jarl, Simon Lagerlöf
Regi . . . . . Helena Molin
Klippare . . . . . Kristin Grundström
Foto . . . . . Angelica Ruffier
. . . . . Olga Ruin
. . . . . Helena Molin
Dramaturg . . . . . Truls Andersen
Producent . . . . . Elin Lilleman Eriksson
MDEMC Produktion AB i samproduktion med Filmpool Nord och Sveriges Television

Genre . . . . . Dokumentär
Längd . . . . . 87 min
Språk . . . . . Svenska
Text . . . . . Svenska
Land . . . . . Sverige
Produktionsår 2026
Distribution . . . . . Folkets Bio
Premiär . . . . . 15 maj 2026

Kopplingar till skolans styrdokument för **Högstadiet (Lgr22)** samt **gymnasiet (Gy11)**.

Högstadiet (Lgr22)

Övergripande värdegrund och uppdrag (Lgr22)

- **Skolans demokratiuppdrag**: textens teman om ungas möjlighet att påverka, yttrandefrihet, protest och ansvar kopplar direkt till att skolan ska vila på demokratins grund.
- **Mänskliga rättigheter och barnkonventionen**: avsnittet om barn vs vuxna samt barnkonventionen som lag är en direkt koppling till att skolan ska förmedla och förankra respekt för mänskliga rättigheter och barns rättigheter.

Samhällskunskap åk 7–9 (Lgr22)

- **Demokrati, rättigheter och skyldigheter**: frågor om rösträtt, ungas inflytande, yttrandefrihet och gränser mellan protest/civil olydnad kopplar till fri- och rättigheter och dilemman kring demokratiska rättigheter.
- **Mediernas roll och källkritik/påverkan**: avsnittet ”Nyhetsmediernas roll…” kopplar till att elever ska kunna granska hur aktörer (t.ex. medier) påverkar samhällsutvecklingen med information och argument.
- **Mänskliga rättigheter**: avsnittet om FN:s deklaration och koppling mellan klimat och rättigheter matchar centralt innehåll om mänskliga rättigheter och hur de kränks/främjas.

Geografi åk 7–9 (Lgr22)

- **Klimat och hållbar utveckling**: avsnittet ”Klimatet” (Parisavtalet/1,5 grader, konsekvenser och behov av åtgärder) kopplar till centralt innehåll om vad klimat är, människans påverkan och konsekvenser för människa, samhälle och natur.

Svenska åk 7–9 (Lgr22) (rimlig ämneskoppling utifrån upplägget)

- Texten stödjer arbete med muntliga diskussioner, argumentation och analys av budskap/avsändare i medietext (dokumentär + nyhetsklipp/sociala medier), eftersom handledningen bygger på samtalsfrågor och resonemang om hur film och medier framställer ungdomar. (Allmän Lgr22-koppling via skolans uppdrag om kritiskt förhållningssätt och demokrati.)

Gymnasiet (Gy11)

Samhällskunskap (Gy11 – t.ex. Samhällskunskap 1b/1a1)

- **Demokrati och politiska system + påverkansmöjligheter**: handledningens fokus på aktivism, protest, och ”hur får man med sig andra/politiker” kopplar till medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut.
- **Mediernas roll, nyhetsvärdering och källkritik**: avsnittet om mediernas granskning och informationsflöden kopplar direkt till centralt innehåll om mediers roll, nyhetsvärdering och källkritik.
- **De mänskliga rättigheterna**: avsnittet ”Mänskliga rättigheter” kopplar direkt till centralt innehåll om MR och relationen stat–individ och hur rättigheter kan utkrävas.

Svenska (Gy11 – Svenska 1 m.fl.)

- **Muntlig och skriftlig argumentation + källkritik**: samtalsfrågor och diskussionsupplägg stödjer muntlig framställning och argumentation, samt kritisk granskning av texter/medier.
- **Film och andra medier som text**: dokumentärens berättargrepp (intervjuer, montage, musikens påverkan) kan kopplas till centralt innehåll om berättarteknik och stil i film och andra medier.

Geografi (Gy11 – Geografi 1)

- **Klimatförändrad värld / konsekvenser**: klimatdelen (1,5-gradersmålet, konsekvenser och samhällsutveckling) matchar centralt innehåll om klimatförändringar, människans påverkan och konsekvenser lokalt och globalt.